

In memoriam

ILEANA OANCEA (9 iulie 1940 – 13 august 2025)

Bogdan Mihai DASCĂLU
(Institutul de Cercetări Socio-Umane „Titu Maiorescu”,
Filiala din Timișoara a Academiei Române)
bmdascalu@yahoo.com

Ileana Oancea: o ființă delicată, care părea brusc mai înaltă când vorbea, riguroasă și afectuoasă totodată, lucidă și pasionată în tot ceea ce făcea, și care a avut rarul dar de a fi prețuită de mari profesori, apreciată de colegi și admirată de emuli.

Filologia timișoreană s-a bucurat, în anii studenției sale și apoi în cei ai începutului carierei universitare, de o pleiadă de mari profesori: G. Ivănescu, E. Todoran, Șt. Munteanu, G. I. Tohăneanu, care au format nenumărați tineri ce le-au continuat munca. Ileana Oancea a fost remarcată de timpuriu de profesorul G. Ivănescu, al cărui discipol și, apoi, urmaș la disciplina Romanistică a devenit, continuându-i ideile atât de originale. Nu a fost doar un eminent cadru didactic, ci și, ca decan al Facultății de Filologie, un factor de modernizare a învățământului nostru superior, adoptând și adaptând modele cunoscute la universitățile apusene unde a fost profesor invitat: Graz, Orléans, Udine, Anvers și Innsbruck.

Ileana Oancea a îmbogățit învățământul și știința noastră atât printr-un număr considerabil de discipoli și doctoranzi, cât și prin remarcabile cărți, studii și articole de specialitate, grație cărora s-a aflat în atenția unor personalități românești precum Marius Sala, Maria Iliescu și Boris Cazacu, care i-au apreciat originalitatea ideilor și contribuțiile inovatoare în numeroase domenii ale științelor umaniste.

O constantă manifestată încă de timpuriu în gândirea sa a fost îmbinarea interesului pentru limbă și limbaje cu pasiunea pentru cercetarea textului literar.

În ceea ce privește lingvistica, direcția principală a activității sale a constituit-o lingvistica romanică, disciplină pe care a predat-o întreaga carieră (*Romanitate și istorie*, 1993; *Lingvistică romanică și lingvistică generală. Interferențe*, 1999), dar și unele aspecte ce țin de evoluția limbii române literare (*Crestomație românească*, 1978).

O altă direcție semnificativă a preocupărilor sale a fost investigarea textului literar, în special a celui poetic, din perspectiva metalimbajelor sale: critica literară, stilistica, semiotica și hermeneutica (*Istoria stilisticii românești*, 1988; *Elemente de stilistică aplicată*, 1989; *Semiostilistica*, 1998; *Lecturi stilistice*, 1999).

Ileana Oancea se distinge printre specialiștii cu preocupări similare prin efortul de a realiza o sinteză metodică între rigoarea lingvisticii și diversitatea – adesea greu de unificat – a modurilor de abordare a textului literar, în care elementul de subiectivitate ocupă deseori prim-planul. O lectură atentă a cărților sale permite cititorului interesat să descopere că nucleul gândirii sale constă în realizarea unui sincretism între diferitele perspective din care poate fi analizat textul, în general,

și cel literar, în special. Este o perspectivă deosebit de fecundă, pe care, sunt convins, nu puțini dintre elevii săi o vor urma și o vor amplifica.

Dincolo de contribuțiile sale științifice, memoria Ilenei Oancea rămâne legată și de figura profesorului care a știut să transforme actul intelectual într-o formă de noblețe umană. Cei care au cunoscut-o își amintesc nu doar rigoarea științifică și erudiția ei impresionantă, ci și eleganța spiritului, discreția și demnitatea cu care își purta statutul de profesor universitar. Într-o epocă în care universitatea românească se redefinea în raport cu modelele occidentale, Ileana Oancea a rămas un reper de echilibru între tradiție și deschidere, între exigență și empatie. Cursurile ei erau adevărate exerciții de gândire critică, iar seminarele, spații de formare intelectuală și morală, unde studenții nu plecau doar cu un conținut științific solid, ci și cu lecții despre claritate, rigoare și umanitate. Pentru mulți dintre cei care i-au trecut prin mâini, Ileana Oancea a fost o prezență definitorie, un model de profesor și de om de știință care a știut să unească precizia analizei cu bucuria spiritului și delicatețea umană. Moștenirea sa rămâne una vie, transmisă prin generațiile de filologi formați sub îndrumarea ei, prin cărțile care continuă să inspire și prin exemplul personal al unei vieți dedicate integral culturii.

Despre Ileana Oancea și despre cărțile sale s-au exprimat elogios G. Ivănescu, Adrian Marino, Marius Sala, Maria Iliescu, Mihai Zamfir, Gh. Chivu și mulți alții, care i-au fixat un loc de seamă în filologia românească.